

Nieuwsbrief nr. 18 (aug. 2016)

Vogelwerkgroep Zutphen e.o

www.vwg-zutphen.nl

p/a

Secretaris Remke van Rijswijk, Rustoordlaan 53, 7211 AW Eefde.

Tel : 0575-518760 of 0610380170. (vwgzutphen@gmail.com)

Uitnodiging en mededelingen

Uitnodiging:

Op **woensdag 14 september a.s.** wordt de **ledenavond** gehouden in **Waterkracht, Ruys de Beerenbrouckstraat 106. 7204 MN Zutphen**, vanaf 19.45 uur. Er is gelegenheid om foto's, anekdotes, filmpjes te vertonen, etc. en natuurlijk is er gelegenheid om bij te praten. Graag opgeven aan secretariaat als je iets wilt vertonen.

Van het bestuur.

Steven de Bie heeft het voorzitterschap tijdelijk neergelegd vanwege zijn gezondheid. Hans Grotenhuis neemt weer waar.

De vogeltrek is weer begonnen. De gierzwaluwen waren rond 1 augustus al weer vertrokken. Uilenfilm. Door Johan Blanksma wordt momenteel gewerkt aan een educatieve film over uilen. Een financiële bijdrage is verkregen van het Prins Bernardfonds.

De penningmeester vraagt de leden die de contributie van € 15,00 over dit jaar nog niet voldaan hebben dit alsnog zo spoedig mogelijk te doen. Ten name van Vogelwerkgroep Zutphen e.o. op IBAN NL 74 INGB 00039688801 o.v.v. lidmaatschap 2016.

Activiteitenprogramma.

- De najaarsledenvergadering wordt eind oktober gehouden. Nadere mededelingen volgen nog.
- Vogelexcursieprogramma: kijk op de website voor de data. Of onderaan de nieuwsbrief.
De excursie naar de Biesbosch op 27 augustus was in no time volgeboekt.
- In februari 2017 start weer een beginners vogelcursus van 6 lessen. Nadere mededelingen volgen nog.

Leuke berichtjes:

- *Verrast waren wij door het broeden, met succes, van een bosuil op de Boompjeswal midden in Zutphen. Bezoekers van de parkeerplaats van Albert Hein keken verbaasd naar wat er boven hen te zien was in de bomen. Je ziet maar weer dat het behoud van grote bomen van groot belang is voor allerlei vogels.*
- *Begin augustus werd een juveniele kwak waargenomen langs de Den Elterplas. Ook elders in de Achterhoek werd de soort opgemerkt.*
- *Ook dit jaar worden er weer veel lepelaars gezien in o.a. de Rammelwaard. Zelfs een heilige ibis is door Michel Klemann op de foto gezet. De Rammelwaard is een belangrijk gebied van Staatsbosbeheer in onze regio. Andere vogels zijn daar in de zomer: ijsvogels, kemphanen, veel futen, aalscholvers, ganzen en eenden. In de winter veel winterganzen, smienten, talingen etc.*

Vissen mag er niet. Geef bij constatering dat direct door aan het bestuur i.v.m. verstoring van de daar verblijvende vogels. Er zal dan actie via SBB ondernomen worden.

- *Dit voorjaar heeft de zeldzame rode wouw binnen ons werkgebied met succes gebroed.*

Ganzenbeleid provincie Gelderland:

De Faunabeheereenheid Gelderland heeft in juni bekend gemaakt dat voor dit jaar het afschieten van brandganzen is gestaakt omdat het aantal af te schieten ganzen al in juni was behaald. Voor 2017 wordt e.e.a. opnieuw gezien.

De rustgebieden voor ganzen in Gelderland (van 1 november tot 1 maart) zijn vastgesteld.

Daar waar er bezwaren waren van grondgebruikers heeft G.S. de gebieden verkleind.

Hierdoor is de totale oppervlakte verkleind vastgesteld. Op onze opmerkingen wordt gewoon niet gereageerd.

Knobbelzwanen afschieten.

In november 2015 hebben wij een zienswijze ingediend tegen het besluit van G.S. inzake het besluit en het Faunabeheerplan Knobbelzwaan Gelderland 2015-2020. Het doden en het vernielen van eieren van knobbelzwanen. Er is vrijwel geen schade. Veel provincies staan afschot van zwanen niet meer toe. Gelderland helaas nog wel. Op 8 maart j.l. heeft G.S. besloten toch het afschieten door te zetten. Het bestuur is in beroep gegaan.

Het beroep wordt op 27 september vm. a.s. behandeld bij de Rechtbank in Arnhem. De zitting is openbaar. Iedereen is welkom.

Jaar van de Kievit.

Een vraag van SOVON is waar kievitten zich in de zomer en herfst ophouden. Zij vragen extra op te letten waar groepen kievitten verblijven en in wat voor biotoop zij zich bevinden. Let ook op ringen.

Vanaf nu tot 15 november kunnen alle groepen geteld worden met meer dan 50 kieviten.

Voer de locatie zo exact mogelijk in op Waarneming.nl. Alleen als ze ter plaatse zijn! Vul biotoop in; bijvoorbeeld graslanden of maisakkers. Doe mee.

Boekje Vogels van de Tichelbeeksewaard in Zutphen.

Eerder is bericht over het verwachte boekje van Frans Parmentier e.a. die jarenlang onderzoek deden naar de weide- en andere vogels. Het komt nu eind 2016 uit.

Roeken.

Door de Stichting Ecologisch Stadspark is aan ons medewerking is gevraagd om aan de Schouwlaak een natuurvriendelijke oever aan te leggen. Daartoe zullen de meeste populieren tegen de flats worden gekapt. Ter plaatse is een grote roekenkolonie met circa 176 paar roeken. De rechte oever wordt natuurlijk gemaakt met riet- en waterplanten en op de oever met wadi's. Door de gemeente Zutphen wordt een ontheffing aangevraagd bij het ministerie van Economische Zaken.

Oeverzwaluwen in Cortenoever, juni 2016.

Tijdens één van de nest- en broedselcontroletochten voor steenuil, torenvalk en kerkuil in Cortenoever zagen we bij opgeworpen zandheuvels activiteiten van oeverzwaluwen. Dat speelde zich af op twee locaties, bij de waterzuivering Cortenoever en bij het nieuwe gemaal in de buurt van de Cortenoeverse brug. Bij het gemaal waren de beestjes al ver met hun broedactiviteiten (nestenholen graven), terwijl bij de waterzuivering dat nog oppervlakkig het geval was. Wat moet je ermee? Er werd volop gewerkt door grote machines.

Door onze contacten met het Waterschap en aannemer i.v.m. onder meer het plaatsen van steenuilnestkasten in het betreffende gebied was de weg voor ons bekend om melding te maken van onze bevindingen. De aannemer heeft meteen een rood-wit lint gespannen om de heuvel bij het gemaal. Bij de waterzuivering hebben zij kunstvalken geplaatst om de broedneigingen op die plek te stoppen. De oeverzwaluwen die hier bouwplannen hadden konden nu nog uitwijken naar een andere plek.

Met veel plezier heb ik het broedsucces van de kolonie bij het gemaal gevolgd. Er waren zo'n vijftien nestholten gebouwd, ieder keer dat we er langs kwamen waren er veel zwaluwen te zien. Tot onze schrik is het kort na de ontdekking van de kolonie noodweer geweest. We waren bang dat de nesten weggespoeld waren, maar die schade viel mee.

Oeverzwaluwen nesten bij het gemaal.

Deze foto is genomen een week na het noodweer eind juni. De wand waar veel zand is weggespoeld is wat steiler.

Op 17 augustus waren de vogels nog steeds op of rond de zandheuvel aanwezig, hoewel de begroeiing dermate was, dat de nestholten verscholen raakten.

En meer.....

Het bleef niet bij de oeverzwaluwen bij het gemaal. Op een zandheuveltje voor die van de oeverzwaluwen hadden een paar scholeksters hun intrek genomen. Die intrek was heel summier, de eitjes lagen in een kommetje. Vanwege een reis heb ik niet kunnen volgen hoe het met dit broedsel afgelopen is.

De scholekster broedde op drie eieren.
Goen Jansen

Aanvullende nieuwbriefberichten door Michel Klemann.

Een aantal tellers is dit jaar nog actief geweest om de laatste atlasblokken rond Zutphen te tellen voor de nieuwe vogelatlas. Het lijkt op de valreep toch nog goed gelukt. Voor degene die niet op de resultaten kunnen wachten; op de website van de Vogelatlas:

http://vogelatlas.sovon.nl/static/pdf/vogelatlas/sovon_vogelatlas_broedseizoen_vwg383.pdf

zijn de eerste resultaten te bekijken van de broedvogels (5x5 km) in het werkgebied van de VWG. Ben je geïnteresseerd in andere delen van het land; maak hier uw keus:

<http://www.vogelatlas.nl/atlas/soorten/deel/B>

Met 126 "leden" loopt de facebookpagina van de VWG als een tierelier. Interessante filmpjes, foto's, oproepjes, waarnemingen, nieuwsberichten en ook heerlijke onzin kun je er kwijt en lezen. Vrijwel dagelijks wordt er van alles over vogels in en rond Zutphen gepost. Op facebook even zoeken naar "Vogelwerkgroep Zutphen" en dan vind je het wel.

Er verandert momenteel veel binnen het werkgebied. Onder het mom van "ruimte voor de rivieren" hebben de ontgrondingen van Cortenoever en de Voorsterklei zich ontpopt als verkapte ouderwetse ruilverkavelingen. Vele oude boerderijen, erven, boomgaarden, sloten, bomen, bosjes, houtwallen en kleinschalige elementen zijn met de grond gelijk gemaakt en verdwenen onder uitgestrekte mais- en raaigrasakkers. De destructie en leegte in die gebieden is echt schokkend. Gelukkig zijn er een paar waterdragende geulen waar dit jaar nog aardig wat weidevogels hebben gebroed, maar dat zal volgend jaar een stuk minder zijn.

De massale afschot van o.a. ganzen heeft hier dramatische vormen aangenomen. Grote delen in de agrarische industriegebieden zijn in korte tijd geheel vrij van ganzen. De afschot rond Zutphen is enorm geweest en gaat nog steeds dagelijks door. Overal zwemmen aangeschoten grauwe ganzen rond. Hetzelfde verhaal met knobbelzwanen. In de open gebieden worden ze door jagers eigenlijk gewoon uitgeroeid. Met roeken in Gelderland is het al niet anders.

Waar in Gelderland de ganzen worden gesloopt is te lezen in het "Faunabeheerplan Ganzen, Grauwe gans, kolgans en brandgans in Gelderland 2014-2019" zie:

<http://www.faunabeheereenheid.nl/gelderland/Algemeen/Faunabeheerplan/FBP%20Ganzen%20definitief%2028%20april.pdf> (zie afbeelding 11 en 12).

Hoe gaat het met de roeken in Gelderland: lees dit dramatische verhaal:

https://www.sovon.nl/sites/default/files/doc/Vlerk2016_2_Roeken_high%20res.pdf

De conclusie dat er in Gelderland sprake is van een intensieve poging tot uitroeiing kan ik na 14 jaar in Zutphen gewoond te hebben volledig onderschrijven.

Gelukkig zijn er ook soorten die zich handhaven en zelfs uitbreiden. Van de ooievaar hebben we inmiddels twee prachtige kolonies langs de IJssel bij Gorssel en bij Bronsbergen. Op Europees niveau doen zeearenden, visarenden en kraanvogels het erg goed en die zullen ook wij de komende jaren steeds vaker gaan zien. Een zangvogel die het steeds beter doet in de agrarische ellende is de roodborsttapuit. De statistieken op <http://vwgzutphen.waarneming.nl/soort/stats/45> laten die toename mooi zien.

Met de slechtvalken ging het in 2016 “goed”. Zo goed dat er in het broedseizoen bij de kast teveel geruzied werd met zwervende niet-broedende slechtvalken wat helaas resulteerde in een mislukt broedgeval. Volgend jaar beter. Totaal onverwacht was er dit jaar wel een succesvol broedgeval van de rode wouw binnen het werkgebied. Wie had dat ooit verwacht. Met de bever lijkt het nu ook langzaam wat beter te gaan. De kwaliteit van natuur en landschap langs de IJssel in Gelderland blijft natuurlijk vèr achter bij de situatie in Overijssel, maar toch. De bevers blijven het proberen en op allerlei plaatsen worden vraatsporen gevonden en er zijn ook al burchten gevonden, maar die locaties blijven zoveel mogelijk onder de pet; dat kan hier helaas ook niet anders met zoveel loslopend schietgraag volk in het buitengebied.

Door hoge waterstanden in de IJssel en overstromingen in Duitsland verschenen er in juni opeens meerdere porseleinhoentjes in de uiterwaarden. Het broedsucces zal helaas vrijwel nul geweest zijn omdat het water weer zo snel mogelijk de uiterwaarden werd uitgepompt. De naderhand droogvallende delen zorgden voor een wekenlang vreetfestijn onder de 100-den aalscholvers, ooievaars, tientallen grote zilverreigers, blauwe reigers met daartussen soorten als zwarte ooievaar, kleine zilverreiger, kwak en heilige ibis. Op de uiteindelijk drooggefallen bodems verschenen daarna de tientallen oeverlopers, groenpootruiters, witgatjes en bosruiters maar ook zeldzaamheden als bonte strandloper, kanoet, zwarte ruiter, inclusief zwartkopmeeuw, zwarte stern, witvleugel- en noordse stern. Zonder de IJssel was het hier maar saai.

De snelle opkomst van de middelste bonte specht leek dit jaar behoorlijk geremd; niet verwonderlijk gezien de enorme kapwoede die er in de bossen plaats vind. De laatste paar jaar zijn er in het werkgebied al duizenden bomen tegen de vlakte gegaan. Het beheer van bossen staat bij momenteel helemaal in het kader van snel geld verdienen; niet alleen in Zutphen maar dit is een landelijk fenomeen. Hopelijk komt hier snel een einde aan al is dat einde momenteel nog even niet in zicht.

Op de telpost “Warnsveld” worden de komende weken weer regelmatig de trekvogels geteld evenals bij de burens op telpost “Hooge Weide, Lochem”

Daarnaast worden er op verschillende locaties binnen het werkgebied regelmatig vogels geringd; “Eefde”, “Oude en Nieuwe Gasthuisterrein”, “VRS Vorden”, “VRS Klarenbeek” en “Gorssel”

De trektellingen en ringvangsten, van vele honderden tel- en ringlocaties in Nederland en de rest van Europa worden ingevoerd op trektellen.nl en zijn daar te bekijken.

Deze website breidt zich almaar verder uit, zowel wat betreft het aantal posten en ringstations in binnen en buitenland als ook de mogelijkheden om gegevens van de laatste 10 jaar per telpost overzichtelijk te bekijken; voorbeeld Warnsveld:

<http://www.trektellen.nl/site/yeartotals/152/2016>

Voor de ligging van telpost Warnsveld zie:

<http://www.vwg-zutphen.nl/Tellingen/Trektellingen.html>

Voor de ligging van telpost Hooge Weide, Lochem zie:

<http://www.vwgnoordwestachterhoek.nl/telpost>

Michiel van de Weide gaat proberen dit jaar zoveel mogelijk vogelsoorten te zien binnen het werkgebied van de VWG. Hij staat met 169 soorten nu bovenaan in deze toplijst. Een actueel overzicht is hier te vinden:

<http://vwgzutphen.waarneming.nl/ranks.php?jaar=2016&diergroep=1&s%5B%5D=S&exoot=0&exoot=1>

2016	Naam	Soorten
1	Michiel van der Weide	169
2	Guido Verhoef	163
3	Michel Klemann	161
4	Hans Grotenhuis	115
5	Dick van Hoffen & Robert Ketelaar	113
7	Remke van Rijswijk	101
8	Piet Schermerhorn	99
9	Andele Boorsma	93
10	Johan Feenstra	79

Het heeft even geduurd, maar zijn de januari-tellingen 2016 zijn nu eindelijk ingevoerd. Vanwege computergedoe kon dat tijdens de tellingen in januari niet up to date op de website worden bijgehouden. Daarom hier een tabel met getelde soorten en aantallen afgelopen januari 2016.

35 van de 49 gebieden zijn geteld (70% van het oppervlak) en we telde >61.000 vogels in 101 soorten.

Een overzicht van getelde soorten en aantallen over de periode 2006-2015 inclusief gedetailleerde gegevens van 2015 is als pdf beschikbaar op de website van de VWG:

<http://www.vwg-zutphen.nl/Pdf/Tellingen/Januaritelling-2006-2015.pdf>

Getelde gebieden 2016	35 v/d 49
Afgelegde afstand in km.	464,2
Geteld opp. in ha.	13263
Teltijd in min.	7105
Aalscholver	113
Appelvink	49
Blauwe Reiger	128
Blauwvleugeltaling	1
Boomklever	197
Boomkruiper	132
Brandgans	1083
Brilduiker	6
Buizerd	148
Canadese Gans	51
Dodaars	49
Ekster	356
Fazant	3
Fuut	35
Gaai	251
Geelgors	98
Glanskop	53
Goudhaan	116
Goudvink	38
Graspieper	42
Grauwe Gans	3113
Groene Specht	9
Groenling	72
Grote Bonte Specht	125
Grote Gele Kwikstaart	2
Grote Lijster	18
Grote Mantelmeeuw	3
Grote Zaagbek	22
Grote Zilverreiger	56
Havik	4
Heggenmus	54

Holenduif	32
Houtduif	2638
Huisemus	1318
IJsvogel	12
Kauw	1542
Keep	89
Kievit	62
Kleine Bonte Specht	4
Knobbelzwaan	99
Kokmeeuw	2112
Kolgans	29140
Koolmees	1132
Koperwiek	441
Krakeend	218
Kramsvogel	1186
Kruisbek	5
Kuifeend	239
Kuifmees	23
Matkop	5
Meerkoet	1040
Merel	1305
Muskuseend	1
Nijlgans	75
Nonnetje	1
Ooievaar	24
Pijlstaart	7
Pimpelmees	789
Pontische Meeuw	5
Putter	81
Raaf	2
Rietgors	3
Ringmus	135
Rode Wouw	1
Roek	873
Roodborst	253

Roodborsttapuit	1
Scholekster	2
Sijs	308
Slechtvalk	4
Slobeend	10
Smient	906
Soepgans	80
Sperwer	11
Spreeuw	2091
Staartmees	165
Stadsduif	45
Steenuil	3
Stormmeeuw	1476
Tafeleend	33
Tijftjaf	3
Toendrarietgans	15
Torenvalk	28
Turkse Tortel	117
Veldleeuwrik	31
Vink	864
Waterhoen	117
Waterpieper	9
Waterral	6
Watersnip	7
Waterspreeuw	1
Wilde Eend	1891
Winterkoning	150
Wintertaling	349
Witgat	2
Witte Kwikstaart	21
Zanglijster	20
Zilvermeeuw	34
Zwarte Kraai	961
Zwarte Mees	9
Zwarte Specht	2

Jaarboek 2015.

Het jaarboek 2014 en de eerdere jaarboeken vanaf 2005 zijn te downloaden van de website van de VWG: <http://www.vwg-zutphen.nl/Archief/Jaarboeken.html>

Voor het jaarboek over 2015 kunnen tot half september nog artikelen ingeleverd worden bij het secretariaat. Jeroen Kuiper zal e.e.a. verwerken en Eveline Vinke doet de lay-out.

Tichelbeeksewaard.

Eind dit jaar zal een beperkte recreatieve inrichting plaatsvinden in het kader van Rivier in de Stad. Er zullen direct rond de oude IJsselbrug enkele wandelpaden worden aangelegd en er zullen enige uitkijkpunten op de dijk gemaakt worden. Waaronder een vogelkijkhut ten zuiden van het Kanon.

Telescoop.

De kijker is te reserveren à € 2.- per dag bij Remke van Rijswijk, Rustoordlaan 53, 7211 AW Eefde.(telefoon : 06 10380170 of 0575-518760).

Vogelwandelboekjes en de DVD van de film Vogels van Zutphen e.o. zijn à € 10,- te koop bij Hans Grotenhuis (0575-570678).

Namens het bestuur Hans Grotenhuis.

Excursiecommissie. Kijk ook voor excursieschema 2016/2017 op de website.

Vogelwerkgroep Zutphen excursieprogramma 2016/2017

datum	bestemming	Vertrektijd en plaats	vervoer	organisator
zaterdag 27 augustus 2016	Biesbosch	VOL		Adri Mulder
zaterdag 17 september 2016	Wandelen volgens het boekje: Onderlaatsche Laak	9.00, parkeerplaats bij de Witte Smid, Lochemseweg 26, 7231 PG Warnsveld	eigen vervoer	Remke van Rijswijk
zaterdag 1 oktober 2016	EuroBirdWatch Trektpost Warnsveld	7.30, afleidingskanaal	eigen vervoer, eventueel stoeltje mee	Michel Klemann
Zaterdag 15 oktober 2016	IJmuiden, zeetrek en strandvogels	Houtwal Zutphen, 7.30	auto	Eveline Vinke
zaterdag 26 november 2016	Sovon-dag, Reehorst, Ede			
zondag 27 november 2016	Op zoek naar de ruigpootbuizerd, Oostvaardersplassen , Lauwersmeer of ..??	Houtwal Zutphen, 7.30	auto	Adri Mulder
zaterdag 10 december 2016	Stille Kern, Flevoland	Houtwal Zutphen, 8.00	auto	Ans Houweling
Heel januari 2017	Januaritelling werkgebied VWG Zutphen e.o.			Michel Klemann
zaterdag 11 februari	avondexcursie in de buurt van Zutphen	19 uur, plaats nog onbekend	eigen vervoer	Remke van Rijswijk
zaterdag 25 maart	Eemland, weidevogels	Houtwal Zutphen, 8.00	auto	Ans Houweling
zaterdag 15 april	Aaltense Goor, nachtgalen	Houtwal Zutphen, 6.00	auto	Remke van Rijswijk
13 en/of 14 mei	kanoën op de Linde, Friesland	nog niet bekend	auto	Eveline Vinke
zaterdag 10 juni	Bargerveen, grauwe klauwier en paapje	Houtwal Zutphen, 6.00	auto	Adri Mulder